

Handläggare
Evin Saleh
Telefon: 08-508 27 481

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2018-06-11 p. 14

Tillsynsrapport Hamn och sjöfart 2018

Redovisning av miljöförvaltningens rapport

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna rapporten ”Hamn och sjöfart – Tillsynsrapport 2018”.
2. Överlämna rapporten till styrelsen för Stockholms Hamn AB.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningens tillsyn hamn och sjöfart riktar sig i första hand mot de tillståndspliktiga hamnarna:

1. Värtahamnen - Frihamnen (Stockholms Hamn AB)
2. Skeppsbron/Stadsgården/Masthamnen (Stockholms Hamn AB)
3. Södra Hammarbyhamnen (Stockholms Hamn AB)
4. Nybrokajen (Stockholms Hamn AB)

Förutom de ovannämnda innefattar tillsynen ett tiotal rederier och ett tiotal hamnar/kajer som inte är tillståndspliktiga.

Den huvudsakliga miljö- och hälsopåverkan består av buller som kan alstras av t.ex. fartyg som använder sig av hjälpmotorer vid kaj, lastning och lossning samt av arbetsmaskiner samt transporter inom hamnområdet. Sjöfarten ger även upphov till utsläpp till luft av främst svaveldioxider som bl.a. bidrar till försurning av mark och vatten.

Miljöförvaltningens tillsyn inriktar sig främst på att förbättra verksamhetsutövarnas egenkontroll och säkerställa att verksamhetsutövarna bedriver ett kontinuerligt arbete med att minska sin miljöpåverkan. Målsättning under år 2018 har varit att bl a:

- Säkerställa att Stockholms Hamn AB (Hamnen) upprätthåller en god egenkontroll ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Detta görs i samband med granskning av miljörapporten. Granskning av efterlevnad av villkoren vad gäller dagvattenhantering, avfallshantering, buller- och luktstörningar.
- Besvara frågor från allmänheten inom en vecka.
- Ge en god hantering av hamnrelaterade klagomål.
- Ha regelbunden kontakt med avdelningarna SLB-analys och Miljöanalys för att få aktuell data om luftkvalitén runt hamnområdena.

Hösten 2018 fick förvaltningen en förfrågan från Kustbevakningen i Stockholm att företaget Frog Marine Service vill skrovrengöra ett av Kustbevakningens fartyg som var förtöjt vid Stockholms Reparationsvarv vid Beckholmen. Skrovrengöringen skulle ske i vattnet i september 2018.

Miljöförvaltningen utredde frågan genom att begära in mer uppgifter om fartygets bottenfärg och även vilken antifouling färg fartyget var målat med. Det visade sig att bottenfärgen inte innehöll TBT. TBT, tributyltenn är en biocid som är väldigt giftigt för havslevande organismer och djur. Sedan 2008 råder ett globalt förbud för fartyg att använda TBT-innehållande bottenfärg enligt AFS-konventionen¹.

Förvaltningen godkände bottenrengöringsarbetet som var planerat att ske här i Stockholm och har nu i avsikt att framöver etablera en mer systematisk tillsyn på bottenrengöringar/skrovrengöringar som utförs i Stockholms hamnar under kommande år tillsammans och med hjälp av Stockholms hamnar. Tillsyn på skrovrengöringar har nu påbörjats sedan januari 2019.

Förvaltningen har även haft ett möte med Transportstyrelsen (TS) under hösten 2018. Syftet med mötet var att klargöra frågor gällande ansvarsgränsen mellan oss miljöförvaltningen och Transportstyrelsen i vissa miljöfrågor som t ex tillsynen i sjön vid skrovrengöringar och om ballastvatten. Det framkom på mötet att TS bedriver ingen tillsyn på skrovrengöringsarbeten som sker i sjön. Förvaltningen har i avsikt att fortsätta ha kontakten med TS för att kunna bedriva ännu tydligare tillsyn på hamnverksamheterna i Stockholms stad.

Förvaltningens tillsynsarbete gentemot Stockholms hamnar har under 2018 visat att bolaget har en fortsatt god egenkontroll vad gäller den

¹ **AFS-förordningen** Förbudet mot TBT framgår av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 782/2003 av den 14 april 2003 om förbud mot tennorganiska föreningar på fartyg, den så kallade AFS-förordningen. Förordningen har sin grund i den internationella konventionen om påväxthindrande system (antifoulingssystem).

tillståndspliktiga hamnverksamheten samt att de arbetar kontinuerligt med att minska sin miljöpåverkan.

2018 års tillsyn av energihamnen i Värtan och Loudden redovisas i tillsynsrapport oljehamnen respektive energianläggning.

I tillsynsplanen finns indikatorer för varje enskild område. Indikatorn för Hamn och sjöfart är ”antal befogade klagomål på hamnverksamheten.” Flera befogade klagomål inkom under 2018. Klagomålen rörde i huvudsak luftemissioner p.g.a. tomgångskörning av fartyg vid Stadsgården samt luftemissioner från Waxholmsbolagets ångfartyg vid Skeppsbron.

För att komma tillrätta med klagomålen har miljöförvaltningen kontaktat både Stockholms hamnar och Waxholmsbolaget för att utrett frågan.

Angående tomgångskörningen vid Stadsgårdskajen undersökte förvaltningen läget med Stockholms Hamnar och ifrågasatte tomgångskörningen och varför fartygen inte anslöt till landström istället.

Hamnen förklarade att det var flera anledningar som orsakade tomgångskörningen. Den ena anledningen var en nödvändig övning som innebar sjösättning av livbåtar som krävde att fartyget fick ligga på den sidan där det inte kunde ansluta sig till landström. Den andra anledningen var elbrist p.g.a. av det extremt varma vädret som rådde i somras.

Angående klagomålen som rörde luftemissioner från Waxholmsbolagets ångfartyg har förvaltningen undersökt läget med Blidösundsbolaget om de hade slarvat med egenkontrollen eller om de hade ökat på koleldningen. Bolaget förklarade att det inte skett några förändringar och att bolaget de senaste åren har jobbat med att se till att förbränningen är så optimal som möjligt genom att endast använda/köpa bra kol med högre förbränningsnivå.

Miljöförvaltningen har inte ställt några specifika reningskrav på båten. Detta dels då de tekniska möjligheterna att rena båtens utsläpp till luft är begränsade, förutsatt att man bevarar båtens ursprungliga konstruktion, dels då båtens utsläpp inte bedöms utgöra ett stort hälsoproblem eftersom användningen är så pass begränsad. Det är cirka 0,4 promille av Stockholms totala CO₂-utsläpp som kommer från ångbåten enligt miljöförvaltningens beräkningar.

Bilagor

1. Rapporten: ”Hamn och sjöfart – tillsynsrapport 2018”.